

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XVII. Septima causa, desertorum malignitas, electorum ex Societate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

his ann. 1543. Xauerium apud Indos versantem iisdem accenseat & coniunctim omnes Societatis religiosos vocet. *Cum itaque, inquit, nos alios postquam dilecti filij Ignatius de Loyola, & Petrus Faber, & Iacobus Lainez & Claudius Iaius, necnon Paschasius Broët, & Franciscus Xauer ac Alfonso Salmeron, & Simon Rodericus, necnon Ioannes Codurius, & Nicolaus de Bobadilla socij Societati Iesu nuncupatae presbyteri, &c. quod ipsum quoque declarat Iulius III. diplomate Exposcit debitum anno 1550. quo institutum nostrum sanciebat; nec deest auctoritas recentiorum Pontificum idē probantiū, audiuit enim Greg. XV. Probauitq; Eminentissimū Card. de Mōte, referentem in Consistorio de Xauerio Societatis Religioso, & S. Ignatij potestati subdito, cum auctoritatibus testium publicis, ad eum sanctis adscribendum. Quā relationem in hæc demum verba Eminentissimus conclusit. Hæc sunt Beatissime Pater quæ ex legitimis actis huius causa dicenda fuerunt de vita, & moribus serui Dei Francisci Xauerij, Societatis Iesu Ad hæc tum idem Gregorius, tum Urbanus VIII. eo diplomate quo in album sanctorum refertur Xauerius; Sancto verò Ignatio inquit, Præpositio suo non nisi flexis genibus scribebat, cum dabat ad illum ex Indiis literas. Denique instar sit publici decreti, pertinaciæ cuiuslibet præscripturi, quod eius memoria Ecclesiasticis tabulis Romani Martyrologij consignata est iuridica potestate in hæc verba. In Sanciano Sinarum insula S. Francisci Xauerij, Societatis Iesu, Indiarum Apostoli. Sed hæc satis quidem ad relegendam radicem virulentam, ex qua tam luculenta mendacia germinarunt; ad fidem verò rei clarissimæ atque apud omnes certissimæ plus satis.*

XVII. Septima deniq; odiorum aduersum nos causa, improbitas est desertorum, & eiektorum è Societate, in qua nobiscum dum viueret non fuerunt ex nobis; neque enim pudet, inquit Ambr. dicere quod dicit Euāgelista Ioannes, spebus illā suis haud pauld frigidius adamarant, quas in humana quadam præmia cum misissent; iis postea cassis, eiurataque propterea Christi domo, inde uti senes Sulannæ proditores, ex amatoribus accusatores, ut ait S. Zeno, euaserunt & ad eluendum transfugij sui sacrilegium, damnare illam pergunt, tanquam sua indignam habitatione. Hostis cælo peior dæmone nullus est, qui cælo excidit; religiosiis familiis, præter earum desertores; nulli acrius aduersantur aguntque id scilicet, proterenda modis omnibus earum fama, ne quis eò ascendat, vnde ipsi in præceptis iere. Nauim ad latus insulæ qui frengit, antennæ truncum in eo erigit, ad notandam magis loci infamiam quàm nauigantium cautelam, sic isti odiis pietate prætextis; lingua si calamo non valent, passim monent, qui nolint perire, aliò diuertant, & locum auersi execrentur, quasi omnes illic certa naufragia maneant, vbi vnum sua stultitia perdidit. Quos primis seculis malorum turbines Ecclesia experta est, eos vt plurimum desertores illius mouerunt, vt cum Martyte Cypriano respondendum sæpius fuerit. *Hoc de apostatarum fælis rumoribus nascitur, neque enim laudare possunt nos, qui recedunt.* De qua fratrum falsorum iniuria habet Societas quod multum queratur, nam ab ea expulsi, eiusque proditores oculatæ fidei venditione, aures credulas nacti, vbi ei nocere pro libidine

Septima causa, desertorum malignitas, & eiektorum ex Societate. Ep. 82. Serm. de pudicitia.

L. 4. Ep. 2.

bidine statuerint, quibusuis externis damnosius quicquid ira somniauerit Ep. 137. affingunt.

Postquam enim illos decretoriae illius vocis perculerit tonitru, non es aptius regno Dei; solet quasi iam proiecta spes omnis in scelus omne audaces agere, vt gladiatores olim, necis suae securos, impudentia criminum efficiebat metuendos, quid timeant non habent, & vehementer timendi sunt. Pro lege illis est, vt in psalmorum enarratione notat idem sanctus absterre intraturos, quia ipsi cum intrassent perdurare non potuerunt, idque agunt spargendo de singulis, ac de vniuersis quicquid pessimè auditum iri existimant, quales illi? inuidi, litigatores, neminem sustinentes, auari. Ille illud ibi fecit; & illa illud ibi fecit. Ita non habentes in causa diuisionis suae quod defendant, non nisi hominum crimina colligere affectant & ea ipsa plura falsissime iactant, vt adducant in odium de quibus fingere quicquid in mentem venerit, possunt. Ad Societatem quod attinet fructus sensu scelestae istorum contra se volutatis, libros illos quorū alteri nomen *Historia Iesuitica*. Alteri de modo agendi *Iesuitarum*. Ac praeter styli eiusdem consimiles, alios recentius editos, ab domesticis quidem exterius nostris, occultè re ipsa hostibus, qui Societatem tam ream faciunt, quàm erga se iniquam statuunt, quod efferre ipsorum ambitus in eos gradus nequiuert, quorum dignitatem sustinere meritis non valebant: nam si ad honores perperam cupitos, & pulpita, censores hos suos, & reformatores, Societas prouexisset, nihil foret apud illos eius institutione sanctius, excellentius doctrina, gubernatione ordinatius, nunc nihil non dissonum, & discors, & quod pessimo quouis peius, eo redacta est, vt necesse sit exleges qui censuræ ipsius sanctae impatientia reuelli se ab ea passi sunt, legem illi ad iura, & censuram dictare: nam qui verso deorsum capite, pedes sursum attollit, versa susdèque omnia intuetur, haud quidem re vlla suo loco mota, sed illo vno sursum pedibus verso. Statum ille vnus suum recipiat, & qui prius inuersus videbatur orbis; pulchrè, rectèque cernetur constituisse, sic se, in cæco praefecturæ, aut pulpiti ambitu repulsam passi vsque adeo vindicant, vt vertant infelicissimum ingenium in Ordinis viscera, in quibus nec occupari voluerunt intra tenuitatis suae limites, nec extra officij regulas potuerunt. Grande opinor artis opus, caputque scientiae, omni maius admiratione! Praepositorum Generalium diuulsas literas, Congregationum dissectos canones, & decreta, in alieni commenti librum contexere, artificio minimè ab eo dispari, quod in re simili describit Ireneus, decerptis videlicet vnionibus, smaragdis, carbunculis, cæteraque suppellectili gemmarum, Imperatoris vultum reddentium; ex iis confertis, caput vulpeculae fingere, vt ex eo quod eadem agnoscantur gemma, credatur quoque idem vultus esse. Egit aliquamdiu in Societate, seu religiosam, siue vt ipse vult, eius pro haereticis exploratorem, Helias Hasenmullerus, & hoc, aliquamdiu, longum tamen Lutherano visum cui pro sale cum esset anima, cogebatur interim tatisper virum bonū praeferre. Erupit tandem è Societate, eiusque secum regulas abstulit, vt suis illis commentarijs praclaris eas illustraret, quos

Aug. tr. 33. in
Ioan. in
psal. 99.
Ep. 137.

L. I. c. X.

*Aduersus
Praxeam.*

in historia Iesuitica euulgauit. Inter illas verò quas illic damnat constitutiones, illa est qua iubemur in rebus omnibus, iis qui nobis præsunt, tanquam Christo parere & textum quidem constitutionis verbatim refert, sui tamen nequaquam immemor, hoc est hæretici, qui Tertulliano teste. *Ex veritate accepit quod ad mendacium suum struat*; vociferatur aduersus Ignatij alumnos, quibus tam parui sint propria scelera, vt se alienis etiam auctorent; quæcumque scilicet præposito cuius libitum fuerit imperare, nam qui ad omnia se illi obstrictum voluit, nec homicidia, inquit bonus interpret, nec latrocinia, nec quicquam aliud exceptit. Cui stolidissimæ explanationi quanta fides habita fuerit, norunt qui tot libros euoluerint, quibus tam dirè Societas scinditur. Ferè siquidem nostram illam carpunt animi comparationem ex præpositorum suspensam arbitrio, vocantque quadrupedum, & assassinorum obedientiam: tanti est ad probrum religiosæ familiæ, sanctum quoque illius institutum apud eiusignatos, nec de illo nisi ab eius plagiaris edoctos. Nam si regulam integrè reddidisset Hansemullerus, subdens quæ deinceps legebantur, non potuisset homo perfidiosus, Iesuitas impudenter traducere velut omne professos facinus quodcumque possit cuius regentium iubendum incidere; illic enim disertè legitur, nostris rectoribus dicto audientes debere nos esse in omnibus, *ubi peccatum non cernitur*. Quod idem facile euenit cum fragmenta de Generalium Epistolis, & monitis trunca referuntur. Excubant illi è summo vertice Ordini sibi concredito, & vigili acie indè circumspiciunt vniuersa, indè vocem attollunt identidem, monent, hortantur, iubent, nec lenti expectant dum error vnus in omnes proserpat, licet videantur dum vnum increpant, alloqui vniuersos. Id enim agitur ne cui culpæ laxetur aditus, & si quæ iam pedem intulerit, indè fortiter expellatur. Quare ad hoc mittuntur publicæ admonitiones, vt publico profint, & ægritudines, vel current vel occupent. Quod de Generali etiam conuentu intelligendum est cum adstringit, cum firmat & perficit religiosam disciplinam. Nec sunt ista laxati, perturbatique Ordinis testimonia, sed firmamenta conseruandi: nam benè regendi officia qui callet, videns quæ pilus cumque mali germinis surgat, in religionis campo, toto orbe diffusa; concurrì statim ad eum euellendum, facile conficit, non posse id fieri sine insigni studio pietatis, quod illic vigeat; nec sine illius studij detrimento, aut periculo prætermitti. Iam illa quædam grauiora, quæ seuerioris præcepti religione sanciantur, quanto sunt momenti aut per se maioris, aut propter illa quæ secum in alios trahunt; tanto sane pauciorum fuerunt; factum tamen prudenter dum deliberata cautione iis occursum est quæ non essent tam mala quod ad paucos spectarent, quàm quod bono multorum officerent. Ordinis denique Religiosi totum corpus, in reuellendis vitiis, haud aliter se habet quàm humanum in spina quæ pedem confixerit extrahenda, punctiōis dolore, intacta licet, & dista lingua, hei mihi? exclamat, & illacrymatur oculus & totum corpus, inquit Augustinus, *contrahitur, & sedet homo, curuatur, spina*

In Ps. 130.

spina dorsi vt queratur spina qua hæsit in planta. Omnia membra quicquid possunt faciunt, vt de infimo exiguo loco spina que inhaeret educatur. Sed quamuis ad curationem malè totius corporis opera confertur, haud tamen totius corporis malum est, nisi ait idem, per concordiam charitatis. Quod consensione mutua membrorum pars sana & valens laborantis ætymna doleat, eiusque remedium poscat. Sed, Dei gratia, non sunt tam breuis iudicij, curtique prospectus homines vt esse hanc nesciant calumniatorum artem, fingere medicinam vt morbi grauitas de illa æstimetur; nec animaduertant ad Societatis famam pluris esse, quod præcipitium ad inferos ambitione leuius censeat, quàm ad Societatis infamiam, quòd monstrum quoddam ex laceris eius instituti consutum frustis famoso libro in lucem proiectum sit: nam *quid est claustralem, redire ad seculum, nisi cæli habitorem cadere in infernum.* Quid autem is liber nisi concuum speculum quo rerum formosa species tam prodigialiter immutatur, vt pro Angeli pulcherrima facie obiecta, Dæmonem horrendum referat *seruata similitudine in peius.* An erit qui credit euocatos vndique terrarum, ex Societate vniuersa viros, numero quinquaginta ad hanc anni 1646. Congregationem Generalem, morum integritate, studio disciplinæ, vltique instituti præstantes, post tantum curarum, atque examinum, tam parum vidisse, vt egerint eius luce, qui ad discernendas religiosi quem gerebat habitus maculas, tunc primum illuminatus est, cum detestabilem in modum, illum ab se proiecit? egerint scilicet eius consilio qui tunc totus in salem sapientiæ concreuit; cum se denud spumofum in mare secularium sordium immisit, vndè olim Deo miserante fuerat ereptus? At si nihilominus non desit qui ex illius eiusmodi libris, ferre de nobis iudicium velit; non debet videri magis nouum, quàm quod meritò dolet Clemens Alexandrinus, Ethnicos arguens, qui fidem sibi suo arbitrio ex corui garritu certam, ex discursu hominis dubiam fingerent. Infelices, inquit, & miseri, qui gracculum, & crocitantem coruum, reueremini vt Dei interpretes, iisque velut diuinitus & diuina sonantibus creditis; hominem ratione, ac sapientia differentem non modo exploditis, sed insectari, & perdere pergitis.

Hoc verò quod mihi huc vsque licuit adnotasse, ne viderer dixisse audentius Societatem in monte Martyrum nascentem, crucem in Horoscopo habuisse; particula solum est illius influxus, quem sibi ab cruce impressum agnouit, sensitque Societas, sit tamen ad propositum satis. Nunc illa nostri, rerumque nostrarum commiseratio qua dolent nonnulli, durè nobiscum præterque fas agi, etsi perhumana est, & pia, sed eam aduerto, pietatis errore aliquo non carere, vt nec illa carebat boni senis Iacobi pietas, dum Iosephi sui Polimytam laceram largo fletu perfundens, laniati corporis deuorata membra lugere se putabat, & pro inuidentiæ fraternæ iniuria, hætarum immanitatem inculabat. Quotquot nos externo ab hoste conflictationes, damna, iniuriæ, incurfarint, vestem profectò solam vellicabunt, & distrahent; nec fortè absque meriti lucro, & diuini fauoris, etiam

XVIII.

Insectationes aduersariorum Societati perusiles.

tempo